

Doubravník

Zak. č. 16142

Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže

Dokumentace pro stavební povolení a realizaci stavby

D.1.1 Architektonicko stavební řešení

01.Technická zpráva

Revize R1 – dopřesnění PD 09/2019

Investor: *Římskokatolická farnost Doubravník
Doubravník 34
592 61 DOUBRAVNÍK*

Zpracovatel: *STABIL s.r.o.
Hlinky 142c
603 00 Brno*

Vypracoval: *Ing. P. Daniel*

V Brně v září 2019

1. ÚVOD

Tento projekt na revitalizaci kostela Povýšení svatého Kříže v Doubravníku byl vypracován na základě těchto podkladů:

- [1] Stavební záměr předložený investorem + konzultace
- [2] Fotodokumentace
- [3] Náčrty zednického mistra D. Beránka k opravě kostela z 01/1921 – z archivu NPÚ
- [4] Zaměření stávajícího stavu zpracované Geodézií Brno, n.p. v r. 1974 - z archivu NPÚ
- [5] Digitalizace zaměření, zpracovaná v rámci této zakázky
- [6] Údaje z katastru nemovitostí
- [7] Geodetické zaměření areálu kostela z r. 2011 předané investorem
- [8] Stavebně historický průzkum kostela, zpracovaný J. Sadílkem v 08/2010
- [9] Monitoring pohybu trhlin, zpracovaný Ing. P. Žittem v 10/2016
- [10] Inženýrsko-geologický průzkum, zpracovaný Geostar Brno, s.r.o. v 10/2016 v rámci této zakázky
- [11] Stavebně technický průzkum, zpracovaný v rámci této zakázky
- [12] Mykologický průzkum a dendrochronologické datování konstrukcí, zpracované v rámci této zakázky

V části 2. Historický vývoj cituji použité prameny, v části 4. Stávající stav a 5. Návrh používám zčásti i popisy z jednotlivých zpráv restaurátorů, které tvoří přílohy E.6 tohoto projektu a jednotliví zpracovatelé zde již nejsou jmenováni.

2. HISTORICKÝ VÝVOJ

Nejstarší písemná zmínka o obci Doubravník pochází z roku 1208. V podkladu [8] uvádí autor: „První zmínkou o klášteře sv. Kříže v Doubravníku je listina, vydaná 18. června roku 1231 papežem Řehořem IX. Výjimečným dokumentem je listina papežského legáta Leonarda de Bonafedis, vydaná 5. července roku 1410. Jejím prostřednictvím dostávají doubravnické jeptišky právo samy si volit vhodného zpovědníka, protože přispěly na boj proti Turkům. Výrazný ekonomický vzrůst kláštera od poloviny 14. století se musel nutně v posledních sedmdesáti letech jeho existence projevit i na jeho stavební podobě. Zprávy o tom jsou však velice skromné.“ O stavebním vývoji tedy toho není moc známo, v obci i ve zdivu kostela se nacházejí jen stavební články ze starší stavby – pozdně románské či raně gotické kamenné články z načervenalého drásovského pískovce a dále pak i kamenné články z gotického rozšíření kláštera, které jsou z bílého nedvědického mramoru. Za husitských bouří byl zřejmě klášter vypálen (snad v r. 1423 při tažení husitů ke Kroměříži) a tím zaniká jeho stavební podstata. Při tom však v podkladu [8] je uvedeno: „Zánik doubravnického kláštera je tak nutno jednou provždy hodnotit jako ekonomický manévř držitele zakladatelských práv (*rod Pernštejnů*) a současně svrchovaného pána nad klášterními statky, nikoliv jako násilný čin husitů.“

Počátek výstavby kostela je datován rokem 1535, zpočátku šla výstavba poměrně rychle avšak brzy zpomalila zřejmě v souvislosti s finančními problémy rodu Pernštejnů. K dokončení a vysvěcení kostela došlo až roku 1583. V roce 1732 bylo provedeno prolomení nového vstupu podvěžím. Další podstatné stavební úpravy jsou až v 19. století, kdy byla vybudována hrobka hrabat Mitrovských vlevo od kostela se vstupem z kostela.

3. ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ

Kostel Povýšení svatého Kříže v Doubravníku má přibližné rozměry 42,5 m délka včetně polygonálního závěru a 20,0 m šířka, z níž ještě vystupují o 3,0 m opěrné žebra tl. cca 1,0 m, výška korunní římsy je cca 16,0 m, kostel je kryt 16,0 m vysokou sedlovou střechou s krytinou z měděného plechu. Z tohoto půdorysu vystupuje na západní straně kostela věž s hlavním vstupem, půdorysných rozměrů 7,8 x 8,6 m s výškou korunní římsy 40,5 m, věž je krytá barokní bání o výšce cca 8,5 m a krytina je opět z měděného plechu, vrchol kříže je ve výšce 54,8 m. Na jižní fasádě kostela je situován původní vstup do kostela. Na severní straně je sakristie půdorysných rozměrů 7,7 x 7,4 m s nízkou pultovou střechou a vedle ní je situována hrobka Mitrovských o celkových rozměrech 15,6 x 16,6 m.

V podkladu [8] popisuje autor stavební podstatu kostela takto: „Celý kostel je opatřen kamennou dlažbou, je klenutý, klenbu nese 16 pilířů. Na štítové straně do věže a v jižní stěně jsou dva vstupy. Kostel je dlouhý 44 metrů, široký 20 metrů a vysoký 16 metrů. Půda kostela, jejíž podlaha je tvořena klenutím kostela, obsahuje prázdný prostor. Z krovu vyrůstá malá věžička, pokrytá plechem.

Věž na štítové straně kostela je z tvrdého materiálu, sedmipodlažní, s plechovou krytinou věžní střechy. Má délku 8,6 metru, šířku 7,8 metru a je vysoká 40,5 metrů. Spodní podlaží je opatřeno kamennou dlažbou, je klenuté a volně otevřené do kostela. Druhé podlaží je rovněž klenuté, další čtyři podlaží jsou kryty trámovými stropy, sloužícími současně jako podlahy horních úrovní. Poslední podlaží obsahuje čtyři velká okna a slouží jako zvonice. Zvonová stolice nese 2 zvony.

Na kruchtě a na půdě kostela, stejně jako na věž od jejího třetího podlaží vede točité schodiště, opatřené dílem mramorovými, dílem dřevěnými stupni, umístěné v trojbokém přístavku mezi věží a kostelem. Horní podlaží věže obsahují dřevěná schodiště.

K presbytáři přiléhá přízemní přístavek, dlouhý 7,7 metru a široký 7,4 metru, vystavěný z tvrdého materiálu, krytý pultovou střechou s pálenou krytinou. V interiéru je dlážděný kamenem, je klenutý a slouží jako sakristie.“

Dispozici kostela popisuje J. Sadílek v podkladu [8] takto:

„Kostel Povýšení sv. Kříže v Doubravníku je řešen v podobě velké halové stavby, na východě polygonálně uzavřené. Závěr má tvar sedmi stran pravidelného dvanáctiúhelníka. Kněžiště je od lodi odděleno zvýšenou úrovní podlahy, oddělenou dvojicí mramorových stupňů, probíhajících v celé šířce kostela. Za nimi dělí obě hlavní části budovy mramorový letner, tvořený renesanční kuželkovou balustrádou. Na západě, v ose budovy, přiléhá hranolová věž se zvonici v horním podlaží. Na severu navazují na hmotu kostela dva nestejně řešené přístavky. Východně je situovaná sakristie, západněji pak větší objekt hrobky rodu hrabat Mitrovských.

Interiér kostela je zaklenut. Mohutnou klenbu lodi a kněžiště vynášejí dvě řady svazkových pilířů, které člení prostor na symetrické trojlodí. V šířce západního pole klenutí je vložena podklenutá kruchta, pod níž ústí vstup na dvouvřetenové schodiště, zpřístupňující kruchtě a horní podlaží věže. Točité schodiště je vloženo v polygonálním plášti. Obvod kostela je zpevněn řadou odstupňovaných opěrných pilířů, korespondujících s rozvrhem klenby, ve východní části respektujících zalomení presbytáře. Na západě zpevňují šikmo postavené opěráky obě nároží.

Sakristie je jednoprostorová. Hrobka hrabat Mitrovských sestává z ústřední vysoké části, obíhající ze tří volných stran nízkým zaklenutým traktem, připomínajícím ambit středověkých klášterů. Také zde jsou po obvodu vnějšího průčelí hrobky uplatněny opěrné pilíře gotizujících forem, respektující klenební výběhy v interiéru.

Vlastní stavba kostela je kryta sedlovou střechou, na východě přizpůsobenou polygonálnímu tvaru presbytáře. Sakristii překrývá jednoduchá pultová střecha. Ústřední část hrobky Mitrovských je rovněž zastřešena sedlovou konstrukcí, nižší ochoz pak plošším pultem. Krytina je tvořena plechem. Z hřebene střechy kostela vyrůstá vysoký subtilní sanktusník polygonálního tvaru, zakončený vysokou jehlancovou střechou. Zastřešení věže je barokních tvarů.“

Památkový seznam NPÚ uvádí základní popis kostela takto:

„Jako jediná sakrální stavba na území České republiky vystavěný z mramoru. Jde o síňové trojlodí s polygonálně ukončeným závěrem a hranolovou věží před západním průčelím. Pod presbytářem byla zřízena hrobka, neboť neuskutečněná obnova kláštera měla souviset zároveň se zřízením rodového pohřebiště Pernštejnů. Zatímco architektura halového trojlodí vychází z podunajsky orientovaných zdrojů (zprostředkovaných patrně Brnem), portál – nejprogresivnější prvek stavby – čerpá již částečně z renesance Saska. V lodi se nachází k pilíři přimknutá mramorová kazatelna, jejíž čtyřboký reliéf zdobí vyobrazení čtyř evangelistů s jejich atributy; na konzole je štítek s kamenickou značkou a letopočtem 1541. Hodnotný je i soubor gotických a renesančních náhrobků. V pozdním baroku bylo vybavení kostela obohaceno mj. o hlavní oltář z let 1781 – 1786, jenž je dílem slavného brněnského sochaře a architekta Ondřeje Schweigla; oltářní obraz vytvořil rakouský mistr, jeden z nejvýznamnějších středoevropských malířů a freskařů sklonku baroka, Franz Anton Maulbertsch. Součástí barokního vybavení kostela jsou unikátní, nedávno opět zprovozněné a restaurované, varhany, jež zhotovil roku 1760 brněnský měšťan Jan Výmola. V 19. století proběhla poslední rozsáhlá úprava kostela – v letech 1859–1867 dal hrabě Vladimír Mitrovský přistavět novogotickou hrobku a nechal do ní převézt tělesné pozůstatky svých předků.“

Obě výše uvedené citace jsme použili s vědomím toho, že historici umění mají lepší průpravu pro takového popisy.

Závěrem tohoto odstavce lze konstatovat, že celkové architektonické, výtvarné i materiálové řešení kostela je při revitalizaci plně respektováno a nedojde k jejich změnám.

Provozní řešení kostela rovněž nebude nijak měněno, bezbariérové užívání kostela bude doplněno mobilními prvky, protože stávající stav neumožňuje dělat stavební úpravy. Podrobněji to bude popsáno dále.

4. STÁVAJÍCÍ STAV

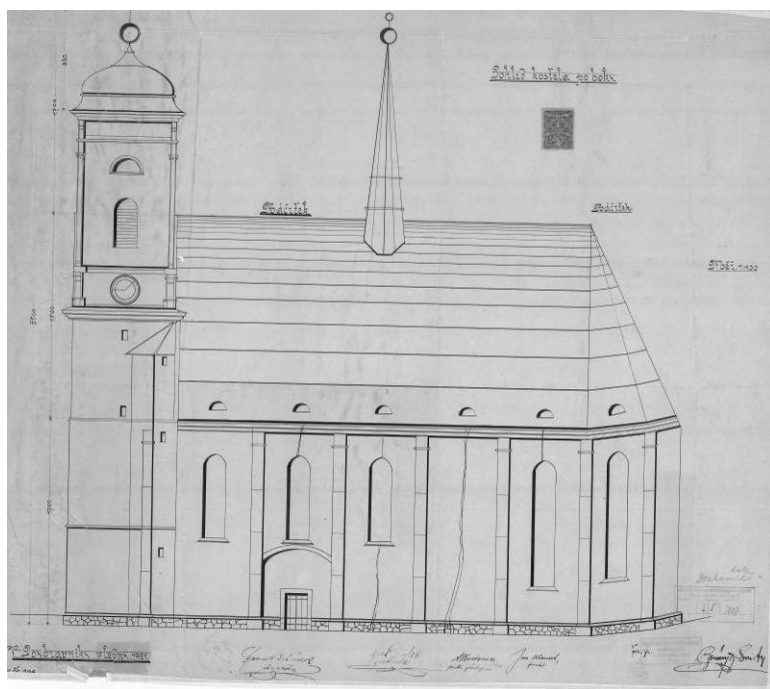
Základy kostela byly nasondovány inženýrsko-geologickým průzkumem, provedeným v rámci této zakázky. Jsou tvořeny kamenným zdívem s mírným rozšířením v podzemní části a byla ověřena základová spára v hloubce 2,0 – 2,2 m od stávajícího terénu. Stav základů je uspokojivý, bez viditelných poruch. Základová půda je tvořena deluvio-fluviálními štěrky tvořenými převážně místními rulami a svory, nad nimi byla sondami zastižena vrstva navážek. Spodní voda nebyla v sondách zastižena, uplatňuje se zde průlinová propustnost s prouděním do údolní nivy řeky Svratky.

Kopané sondy základů lodi

Svislé konstrukce jsou tvořeny po obvodu kostela kamenným a smíšeným zdivem tloušťky kolem 0,95 m, které je doplněno opěrnými pilíři stejné tloušťky. Nosný systém je v lodi doplněn 10 svazkovými kamennými pilíři z bílého nedvědického mramoru (v podkladu [8] uváděných 16 pilířů je snad překlepem autora). Zdivo věže je tloušťky 1,8 – 2,0 m, zdivo hrobky, která je poslední stavební fází, je pak tloušťky kolem 0,7 m.

Na obvodovém zdivu jsou patrné trhliny. Jedná se o několik víceméně svislých trhlin přibližně v polovině délky kostela, které se směrem nahoru rozevírají. Jejich rozložení odpovídá náčrtu z podkladu [3], který pochází z roku 1921, tedy před téměř sto lety. Náčrt pro ilustraci přikládáme:

Pohyb trhlin byl měřen v období 12/2013 – 09/2016 – viz podklad [9], bylo provedeno celkem 6 měření, které prokázalo jen teplotní dilataci, je zřejmé, že trhliny jsou nyní již stabilizovány. O jejich příčině se lze jen dohadovat, protože jejich poloha nijak nekoresponduje s rekonstruovaným půdorysem klášterního kostela z podkladu [8] stejně jako s druhou částí krypty v lodi kostela. Rozevření trhlin však způsobilo i poklesnutí kamenných klenáků nad třemi okny.

Vlhkost byla zkoumána v interiéru i exteriéru kostela i hrobky. Zdivo je ve většině poloh zatíženo vztlínající vlhkostí se zasolením, které lze charakterizovat jako zvýšené až vysoké, exteriér hrobky i kostela je zasolen prakticky jen sírany, v interiéru kostela byl zjištěn i zvýšený obsah dusičnanů a chloridů. Podrobně viz přílohy E.6.7-8 Záměr na restaurování vnějších a vnitřních omítek.

Stropy – klenba kostela je nesena středními kamennými pilíři a tvoří s nimi symetrické trojlodí. Kamenné pilíře jsou zakončeny krátkými úseky mramorových žebor, na které nasedají klínovitě zkosená cihelná žebra klenby s žebrovým hvězdicovým vzorem. Na klenbě jsou patrné drobné trhliny zejména v oblasti přiléhající k poruchám v obvodovém zdivu. V západní části lodi je pod kůrem prostor zaklenut třemi poli gotické žebrové klenby bohatých hvězdicových tvarů s přetínavými žebry.

Klenba ve střední části hrobky je tvořena třemi poli gotizujících klenob hvězdicového tvaru s profilovanými žebry, tato klenba je bez poruch. Obvod hrobky – ambit - je zastropen průběžnou klenbou, modelovanou souvislou řadou křížových žebrových polí s lomenými čely i profilem klenby, oddělených příčnými žebry. Ve vrcholu je celkem šest větracích kruhových průduchů. Po obvodu této klenby jsou patrné trhliny na styku s obvodovým zdivem, které ve dvou polích přecházejí i do klenby.

Stropy ve věži jsou většinou dřevěné trámové, nad přízemím a nad prvním patrem je zaklenuta křížová cihelná klenba. Jednotlivá patra věže jsou s trámy pevně vetknutými do zdiva, s podlahou z širokých fošen a vzájemně propojena jednoramennými schodišti. Dendrochronologická datování dřevěných konstrukcí ve věži se u všech pater shodují na letopočtech 1714-1717, v rámci průzkumu byl odebrán i vzorek ze zazděného táhla přístupného ve východní stěně, které bylo datováno rokem smýcení 1541/42. Lze tedy uvažovat, že stavba věže, pravděpodobně do výšky zvonového patra, spadá do stejné etapy výstavby jako zastřešení krovem, samotné vnitřní konstrukce, zvonice, nástavba nad zvonící a bání jsou pak dílem barokní etapy.

Schodiště je vřetenové ve vnitřním kruhovém půdorysu schodišťové zvnějšku polygonální věže situované vedle hranolové věže. Ve spodní části je kamenné dvouvřetenové, z vnitřku kostela jde rameno na kůr a z vnějšího vstupu druhé rameno do prostor věže. Nad úrovní kůru pokračuje již jen jedno dřevěné vřeten, které je však vybočeno ze svislé polohy a jednotlivé stupně se rozevírají. Na dřevě bylo zjištěno silné napadení červotočem.

Krov a střecha nad lodí je značně strmá s celkovou výškou cca 16 m. V roce 1989 byla provedena nová střešní krytina z měděného plechu. Konstrukce krovu je o třech patrech, spodní patro je konstrukčně uspořádáno jako ležatá stolice a na ní spočívají ještě další dvě patra uspořádaná jako stojatá stolice. Vše je řádně zavětrováno a doplněno příčným ztužením vzpěrami a pásky. Vazné trámy jsou v každé třetí vazbě, celkem je 11 plných vazeb. U římsy jsou krokve doplněny hambalky, na zdivu byly v minulosti zřejmě problémy s vlhkostí nebo zatékáním a konstrukce je u zdiva dodatečně opravována. Konstrukce krokví je poněkud netypická v tom smyslu, že krokve druhého patra nasedají na hambálek, který je tak v ploše střechy při podrobném zkoumání patrný mírnou vlnou na plechové krytině. Provedení krovu nad lodí kostela je do jisté typické pro svoji dobu, dendrochronologické datování konstrukce ukázalo rok smýcení dřeva na 1538/39, v kontextu renesančních krovů - ranných ležatých stolic na našem území se jedná o jeden ze starších případů. Přesto se v některých detailech jedná do jisté míry o unikátně provedený krov. Hlavní zvláštností jsou dělené krokve na úrovni druhého hambalku, zajímavá je rovněž subtilnost použitých prvků vzhledem k rozpětí a velikosti krovu a pak také pětiboký závěr presbytáře, ve kterém jsou krokve ve dvou patrech podepřeny rámem stojatých stolic. Toto řešení může odkazovat k ne zcela zvládnuté technologii stavby ležaté stolice, pravděpodobně je také nedostatek kvalitního řeziva ke stavbě. Použitým

materiálem je smrkové a jedlové ručně tesané dřevo. Spoje jsou plátované jednostrannou rybinou, zajištěné dřevěným hřebem, jednotlivé prvky jsou tesařsky značené kulatými značkami. Krov prošel v minulosti zásadní etapou opravy. Spolu s barokními úpravami na počátku 18. století, byla provedena výměna částí zhlaví vazných trámů, byla odstraněna pozednice a protézovány byly některé sloupky ležaté stolice a zhlaví krokví. Dendrochronologicky byl tento zásah datován 1715/16, kdy bylo smýceno dřevo na protězy vazných trámů. Oprava byla provedena pravděpodobně z důvodu výskytu hniloby v pozednici a vazných trámech.

Střecha na čtvercovém půdorysu věže je tvořena bání, krytou měděným plechem z nepravidelných šablon na bednění. Přístup do krovu je poněkud obtížný, z patra zvonice vede trámový žebřík o délce přibližně 11 metrů. Krov bání má nosnou konstrukci ze stojatých stolic vzájemně spojených na čtvercovém půdorysu a zajištěných pásky. Středový sloupek věže pak přechází ve hrotnici a je vzeprěn vzpěrami od vazných trámů bání. Ramenáty nesoucí tvar bání jsou sbíjené z fošen, ve spodní části jsou osedlány do vazných trámů, v horní části jsou opřeny do hrotnice, jsou osedlány na vaznice stojaté stolice a zajištěny vzpěrami do středového sloupku. Krov je uchycen ke zdivu věže s pomocí trámů umístěných ve vnitřních rozích věže.

Střecha hrobky Mitrovských je opatřena nízkou pultovou střechou po obvodu stavby nad hrobkou a vysokou strmou sedlovou střechou, kolmou na loď kostela, nad kaplí hrobky. Sedlová střecha je opatřena měděným plechem stejného provedení jako nad lodí kostela, na pultové střeše je krytinou pozinkovaný plech s hnědočerveným nátěrem. Krov nad kaplí je se dvěma hambalky podélně vázaný stojatými stolicemi, krov nad hrobkou je vaznicový s vaznicí u zdiva kaple vynášenou sloupky na vazných trámech, krokve po obvodu dosedají na vazné trámy, v jalových vazbách pak přímo na zdivo hrobky - chybí pozednice.

Dveře dřevěné jistě nepatří k původním prvkům stavby a jsou patrně výsledkem některé z mladších úprav kostela. Konstrukce jednotlivých dveří, jejich forma či typ použitého kování odpovídají barokní typologii a lze je tedy zařadit do 17. století, spíše však až 18. století. V době třicetileté války, jak bylo zmíněno výše, byl kostel vyloupen švédskými vojsky a lze předpokládat násilné vniknutí do objektu. Dále také změna hlavního vstupu a přenesení portálu z jižní na západní stěnu kostela bylo jistě doprovázeno úpravou, nebo možná dokonce zhotovením nových dveří.

Západní dveře do kostela slouží v současnosti jako hlavní vstup. Jedná se o dvoukřídlá vrata v horní části tvarována do přibližně půlkulatého oblouku. Oblouk je od spodní obdélné části obou křídel opticky oddělen hluboce profilovanou římsou ve výšce cca 230 cm od prahu. Spáru mezi oběma křídly překrývá krycí lišta – klapačka – zdobená uprostřed oblounem (spodní část lišty je prokazatelně nepůvodní, zatímco horní část nad římsou je originální).

Dveře do věže - jsou to malá dvířka sloužící jako vstup na točité schodiště do věže kostela jsou umístěna v JZ rohu kostela. Podobně jako i ostatní dveře kostela jsou i tato zhotovena jako dvouvrstvá konstrukce, v tomto případě celá z dubu, vnější prkna jsou orientovaná diagonálně pod úhlem cca 30° ke svislým hranám dveří.

Dvoudveřová vrata jižní strany kostela byla kdysi používána jako hlavní vstup. V té době však tuto část zdobil také segmentový portál, přesunutý později na západní průčelí patrně včetně dveří. Podobně jako bylo již popsáno výše u předešlých dveří, je i zde použita dvouvrstvá konstrukce dveří. Vnitřní plochu obou křídel tvoří svisle orientovaná spárovka ze tří jehličnatých prken tloušťky 3 cm. Její rovinnost zajišťují tři dubové svlakové lišty o šířce cca 11 cm. Vnější lícovou plochu tvoří dubová prkna orientovaná diagonálně pod úhlem cca 25° ke svislým hranám dveří.

Do sakristie kostela vedou jednoduché dveře ze západní strany, jsou zhotoveny stejnou technikou a po konstrukční stránce se nijak neodlišují od ostatních výše popsaných dveří. Dveře do sakristie kostela jsou tedy zhotoveny opět jako dvouvrstvá konstrukce. Vnitřní plochu tvoří svisle orientovaná spárovka ze tří jehličnatých prken různé šířky a tloušťky cca 3 cm. Její rovinnost zajišťují dvě svahové lišty v horní a spodní části konstrukce. Vnější lícovou plochu tvoří dubová prkna orientovaná diagonálně pod úhlem cca 45° ke svislé i vodorovné ose dveří a ty se tak stýkají na křížové spáře. Obvodový dubový vlys tvoří falešný rám. Na hranách dubových prken je vytvořen složený profil z oblounu a výžlabku. Obě vrstvy prken jsou vzájemně spojeny dřevěnými kolíky a kovanými hřeby s vypouklou plechovou hlavou.

Do hrobky Mitrovských je osazena **litinová neogotická mříž** s otvíracími křídly a pevnou částí nad poutcem je součástí prostoru kaple. Mříž kombinuje dekorativní prvky gotizující (motiv lomeného oblouku, zakončení jeptiškami, kružby se sférickými čtyřlísty...) s romantickými volutovými rozvilinami a stylizovanými listy vinné révy. Vrata jsou z vnitřní strany kaple opatřena krabicovým zámkem a bohatě zdobenými krycími štítky. Krabice i štítky jsou povrchově upraveny cínováním. Zámek je funkční, klíče chybí. Povrch mříže byl v minulosti opatřen černou nátěrovou hmotou, která se zachovala již jen ve fragmentech a neplní svoji estetickou a antikorozi funkci. V nedávné minulosti byl z praktických důvodů připevněn k litinové mříži rám se skleněnou výplní. Rám je účelový bez jakýchkoli estetických ambicí. Lze říci, že snižuje zážitek z kvalitního uměleckořemeslného díla.

Okna vitrážová jsou v lodi kostela v celkovém počtu 12 ks. Na kůru jsou okna složená z 15 dílů vitráží osazených do ocelových pásovin s přítlačnými lištami a klínky a zazděná po obvodu do zdiva, nad bočním vstupem a nad bočním oltářem jsou okna složená z 18 dílů vitráží, zbývající okna na celou výšku lodi se skládají ze 36 dílů vitráží se zakončením obloukem. Sestávají z ornamentální výzdoby s lemováním bordurou s použitím různobarevných skel. V presbytáři jsou vedle hlavního oltáře dvě okna s figurální výzdobou ve střední části. Klimatickými vlivy jsou vitráže prohnuté a při větším bočním dešti přes ně zatéká do lodi kostela.

Kamenné prvky v interiéru sestávají zejména z portálů kolem dveří a dalších prvků interiéru jako jsou klopenka apod. Střední profilované pilíře jsou kamenné, stejně jako točité schodiště na kůr i do věže (přibližně po úroveň kůru). Schody vykazují známky prošlapání, což jen zvyšuje autenticitu památky. Prvky interiéru jsou v poměrně dobrém stavu, přesto je restaurátorský zásah vhodný už z důvodu celkové obnovy kostela. Kromě sochařských prvků je z kamenných dlaždic i podlaha v lodi i presbytáři, která je zvlněná, některé dlaždice jsou rozlámány a zásah kameníka je zde nutný a bude popsán dále.

Kovové prvky v interiéru – kromě již zmíněné mříže do kaple je to zábradlí na kazatelnu. Kované zábradlí schodiště na kazatelnu je z boku osazeno do kamenných schodových stupňů. Dole a nahoře začíná nadstaveným obloukem portálu, který je zdoben stejně jako i pruty zábradlí motivy vinné révy. V současné době je kovaná část schodiště pojednána šedou nátěrovou hmotou s kovovým efektem (tzv. stříbrenkou); je zde zjevná snaha o sjednocení odstínu nátěru s barvou mramoru a zároveň přiznání materiálu. Poškozená je výzdoba rozvilinami s motivem vinné révy. Z fragmentů, které se zachovaly, je zřejmé, že zábradlí bylo mnohem dekorativnější. Je možné, ba pravděpodobné, že bylo polychromně pojednáno (zelené větvičky a lístky, červené bobule...).

Kovový kříž na hrobce je zhotoven z (profilovaných?) pásovin s ozdobným zakončením břevna. Průzkum stavu kovaného železa včetně povrchové úpravy nebyl vzhledem k jeho umístění možný, pouze byla provedena prohlídka dalekohledem.

Podlahy jsou vesměs z dlaždic z Nedvědickeho mramoru, jen v sakristii je dlažba dvoubarevná (černobílá) a podium v hrobce má dlažbu opukovou. Dlaždice jsou různých rozměrů ze spodní strany jen sekané a jsou přibližně tloušťky 5 – 8 cm, větší bloky

v presbytáři snad i silnější. Ve vstupu i v lodi kostela jsou dlaždice rozměru 33,5 x 33,5 cm, kladené na koso, pod lavicemi je dle vyjádření správce kostela jen cihelná dlažba. V presbytáři je dlažba kladená podélně a je z dlaždic 63 x 63 cm, u stěn jsou desky dořezávány. Dlažba vykazuje zvlnění v ploše s rozdílem cca 50 mm, některé dlaždice jsou rozlámány na tři nebo i více kusů, několik jednotlivých dlaždic u vstupu bylo v minulosti nahrazeno cementovou mazaninou.

Vnitřní omítky jsou tvořeny světlou omítkou střední zrnitosti nanesené v jedné vrstvě. Pojivem je slabě dolomitické vzdušné vápno. Jako kamenivo byl použitý podobný písek jako v exteriéru - písek obsahující hlavně silikátové částice (zrna křemene, živců, horninové úlomky případně další siliko-alumináty). Záměrný přídavek mramorové drtě nebo moučky nebyl prokázán.

Povrchové úpravy jsou tvořeny vápennými nátěry. V spodních vrstvách byl nalezen velmi malý přídavek uhlíkaté černě. Lze předpokládat, že barevný tón této úpravy byl světle šedý.

V podkladu [8] uvádí autor, že vnitřek kostela byl nově omítnut v roce 1980.

Vnější omítky byly podrobně zkoumány v rámci restaurátorského průzkumu ve spolupráci s Univerzitou Pardubice, Fakultou restaurování Litomyšl. Byly rozeznány tři fáze omítek, nejstarší renesanční z doby výstavby kostela, pozdější z barokních úprav, kdy byla dostavěna i věž a konečně novodobé vysprávky.

Nejstarší jsou světlé omítky střední zrnitosti. Na silnější podkladové omítce je nanesená tenká finální štuková omítka (tloušťka 1-3 mm). Pojivem obou vrstev je bílé vzdušné vápno. Jako kamenivo byl v obou vrstvách použitý písek obsahující hlavně silikátové částice (zrna křemene, živců, horninové úlomky případně další siliko-alumináty). Záměrný přídavek mramorové drtě nebo moučky nebyl v analyzovaných omítkových maltách prokázán. Maximální velikost zrn kameniva podkladové omítky nepřekračuje 2 mm (kamenivo 0-2 mm). Ve finální omítkové vrstvě je použité kamenivo jemnozrnné s velikostí zrn do 0,5 mm.

I pozdější omítkové vrstvy z barokní etapy úpravy kostela (na věži kostela) jsou světlé omítky nanášené ve dvou případně i více vrstvách. Horní – finální omítkové vrstvy jsou poměrně tenké v tloušťce několika mm (štukové omítkové vrstvy). Finální, jemná omítková vrstva na štukové hlavici obsahuje jako kamenivo hlavně mramorovou moučku. Je to jediná omítková vrstva, kde bylo použití mramorové moučky jako kameniva prokázáno. Na povrchu jsou světlé vápenné nátěry, které jsou v několika případech zakončené finálním světločerveným vápenným nátěrem (obsahuje vápno a červené zemité pigmenty tzv. červené okry).

Nejmladší omítkové vrstvy lze rozdělit do dvou hlavních skupin.

a. tenká štuková omítka pod současným světlým nátěrem. Pravděpodobně lokální úprava povrchu omítek (vyrovnání) před nanesením fasádního nátěru.

Jemnozrnné vápenno-cementové omítky nanášené v tloušťce 2-4 mm.

b. silnější omítky a tmely. Vápenno-cementové omítky a tmely s poměrně vysokým obsahem portlandského cementu. Jsou velmi kompaktní a tvrdé s nízkou pórovitostí.

Vpravo od hlavního vstupu je nad kamenným soklem umístěn výškový bod státní nivelace, který se nesmí poškodit!

Vnější kamenné prvky - kamenem užitým ke stavbě je Nedvědický mramor, který se vyznačuje bílou barvou s šedými a růžovými tóny a vysokou kvalitou. Způsobem prezentace udává ráz stavbě, v minulosti byl kámen barevně upraven (tečkování červenou barvou se zachovalo v místech, kde bylo chráněno před působením povětrnosti). Kámen je použit na celkem 16 odstupňovaných opěrácích na jejich armaturu i na odstupňovaných stříškách s profilovanou římsou, korunní římsou i římsou soklu a dále pak i na věži kostela, kde tvoří kordonovou římsu, okenní špalety, armaturu rohů a bohatě zdobený vstupní

portál. Nad bočním vstupem je profilovaný oblouk, který je dobře krytý pod oplechováním a jsou na něm patrné zbytky barevnosti. Na sakristii je kámen použit na armaturu rohů a ostění oken, portál u dveří a soklové římse.

Rovněž na později dostavěné hrobce Mitrovských je použit Nedvědicový mramor a to jak na opěrácích, tak i na korunní římse a římse soklu a dále pak na kružbách dvou rozetových oken.

Stav kamene odpovídá stáří stavby, nejvíce poškozené jsou stříšky opěráků a atikové zdi v závěru lodi, kde je pochopitelně vliv povětrnosti největší.

5. STAVEBNĚ TECHNICKÉ ŘEŠENÍ

Základy kostela byly zkoumány v rámci přípravy projektu. Jsou v dostatečných hloubkách a nebudou nijak upravovány. V částech, kde je podlaha kostela nižší nežli přilehlý terén bude proveden vnější odvětrávací kanál, který je podrobně popsán v části projektu D.1.1.1 Sanační a ventilační opatření.

V rámci hrobky je rovněž navržen zmíněný větrací kanál. Zde pro stísněnost poměrů bude v polovině šířky chodby vybudováno provizorní dřevěné pódium a sarkofágy posunuty tak, aby bylo možné navržený větrací kanál vůbec vybudovat. Přitom uvažujeme ruční odnášení výkopku až do prostoru kaple. Pro manipulaci se sarkofágy je nutná součinnost s restaurátorem!

Svislé konstrukce jsou tvořeny kamenným a smíšeným zdivem, v lodi tl. 0,95 m, u hrobky kolem 0,7 m, věž má tl. zdiva až 2,0 m. Přibližně uprostřed lodi je několik starších přibližně svislých trhlin, které byly v rámci přípravných prací měřeny. Jejich pohyb se nepotvrdil nicméně minulý pohyb způsobil pokles tří klenáků okenní kružby. Proto je navržena jak oprava – vyzvednutí klenáků, tak i zajištění obvodového zdiva této dotčené části lodi. To je navrženo pomocí spřaženého věnce v prostoru krovu pod úrovní pozednice, tak i po výšce zdiva pomocí helikální výztuže. Podrobnější popis je v konstrukční části projektu D.1.2.1 Zděné a betonové konstrukce.

Korpusy oltářů jsou tvořeny cihelným zdivem, které má poměrně vysoký obsah zejména síranových solí. Proto došlo v minulosti k opadávání umělého kamene, nyní budou sanovány pomocí injektáže emulzí na bázi silanu za předchozího odsolování buničitými zábaly. Injektáže (průměry a vzdálenosti vrtů, doba injektáže apod.) budou prováděny dle technologie výrobce, která ještě bude před použitím odsouhlasena památkáři!

Stropy – klenba kostela je porušena drobnými trhlinami v oblasti poruch obvodového zdiva a bude jen lokálně sešita helikální výztuží, ostatní klenby jsou bez dalších zásahů.

Stropy ve věži jsou většinou dřevěné trámové jen spodní dvě patra mají cihelné klenby, které jsou bez poruch. S ohledem na zabudované dřevěné prvky jednotlivých pater věže se jako vhodné řešení jeví aplikace sterilizace mikrovlnou technologií, nebo provedení horkovzdušné sanace od dřevokazného hmyzu. U většiny prvků není nutné provádět žádné výměny ani protézování. Výjimkou je hnilobou poškozená podlaha a části trámů patra zvonice. Aby nemusela být složitě demontována celá zvonová stolice, bude dle části projektu D.1.2.2 Dřevěné konstrukce odstraněna pouze poškozená část podlahy a dubové stopní trámy budou protézovány.

Krov nad lodí je částečně poškozený a v minulosti již byly prováděny opravy různého stupně odbornosti a dovednosti. Nejvíce poškozené části jsou v oblasti pozednice, kde bude nutné dílčí rozebrání plechové krytiny, stejně jako u sanktusníku. Poškozené prvky krovu budou nahrazeny novými stejných dimenzí s použitím běžných

tesařských spojů. Pro lepší pohyb v krovu jsou navrženy pochozí lávky s žebříkovými schodišti. Po provedení tesařských oprav bude na nové bednění provedena krytina z měděného plechu falcovaného svisle dvojitou stojatou drážkou a vodorovně jednoduchou ležatou drážkou umožňující dostatečnou dilataci jednotlivých formátů plechu.

Krov báně nad věží kostela bude kompletně vyměněn za konstrukční a tvarovou repliku. Báň bude demontována z uložení a snesena jeřábem. Před jejím snesením bude třeba dočasně odpojit závěsný kabel veřejného osvětlení a po snesení opět zapojit, stejně tak bude postupováno i při zpětné montáži nové báně. Tesaři zhotoví kompletní kopii konstrukční soustavy s důrazem na detaily spojů a řemeslné postupy. Konstrukce báně bude zpět osazena jeřábem a znovu pokryta měděným plechem. Zachována bude původní datace na krytině nesoucí datum 1792, do čelního průčelí bude nově umístěn letopočet nové realizace báně. Během prací na nové báni bude prostor věže provizorně překryt nízkou jehlancovou střechou s lepenkovou krytinou. Vzhledem k výskytu chráněné kolonie netopýrů nesmí být práce na krovech prováděny v době od dubna do konce srpna!

Dveře dřevěné budou opraveny restaurátorským způsobem. Bude třeba je vysadit a odvézt do dílny, proto budou vyrobeny provizorní dveře s použitím vodovzdorné překližky a ocelových pantů a budou opatřeny provizorní petlicí pro visací zámek. Je třeba pamatovat na bezpečnost kostela po dobu osazení provizorních dveří – nelze současně mít osazeny i provizorní dveře do lodi!

Vstupní dveře s detailem kování zámku

Dveře budou opravovány odbornými restaurátorskými postupy, které jsou podrobně popsány v samostatné příloze – část E.6.10 Záměr na restaurování dřevěných vchodových dveří a nemá smysl je zde podrobně rozepisovat. **Tato část bude zadávána samostatně a není součástí výběrového řízení stavebních prací!**

Nově budou provedeny dřevěné dveře u zpovědnice vlevo od vstupu do kostela. Jednoduchá fošnová zárubeň bude kotvena do severní obvodové zdi kostela a do korpusu zpovědnice, vlastní dveře potom budou provedeny jako vlysové a budou tvarově i barevně přizpůsobeny vzhledu zpovědnice. Takto vytvořený prostor za zpovědnicí bude sloužit pro

uskladnění zařízení pro bezbariérový přístup do kostela, tj. rolovací rampu do vstupu a schodolez do kaple hrobky Mitrovských, jak bude popsáno dále.

Vstup do kaple Mitrovských je opatřen **neogotickou litinovou mříží**, která byla druhotně doplněna o rámečky se skly, takže dnes působí dojmem dveří. Ta bude opět opravena restaurátorsky, bude tedy nutná demontáž a odvoz do dílny s následným rozebráním, tryskáním, opravami poruch a konečnou povrchovou úpravou s cínováním kování atd. **Tato část bude zadávána samostatně a není součástí výběrového řízení stavebních prací!**

Okna vitrážová jsou značně poškozená klimatickými vlivy a budou rozebrána a odvezena do dílny k restaurování. Do čtyř oken z celkového počtu 12 budou osazeny větrací křídla s elektrickým otvíráním tak, aby byla umožněna ventilace lodi kostela. K tomu bude potřeba provést zámečnickou úpravu dotčené části rámu a doplnit otvíravé křídlo, do kterého bude osazena upravená vitráž. Pohony těchto okenních křídel jsou specifikovány i rozpočtovány v rámci části projektu D.1.4.3 Silnoproudá elektrotechnika, je třeba je však včas dodat restaurátorům těchto oken tak, aby byli schopni je v rámci přípravy osadit na okenní příčel a výtlačný řetízek na otevíravé křídlo! U těchto křídel bude proveden i kontakt EZS, který při zakódování lodi kostela zajistí jejich automatické zavření.

Všechny vitráže budou předělány do nových rámečků s pocínováním a následně budou osazeny zpět a zazděny do obvodového zdiva. Během vyjmutí vitráží bude ve třech poškozených kružbách oken provedena oprava popisovaná v konstrukční části projektu.

Okna ve věži jsou v současném stavu různé konstrukce od jednoduchého zasklení pomocí dřevěné lišty až po ocelolitinové rámečky. Ty budou ponechány v původním stavu, dřevěné lišty budou nahrazeny jednoduchým ocelovým rámečkem se zasklením a zatmelením skla ke kamennému ostění okna na vnější straně zdiva. Rámečky jsou přitom navrženy větší nežli je rozměr kamenného ostění, takže nebudou z vnější strany vůbec patrné.

Ve zvonovém patře věže jsou **dřevěné žaluzie**, které jsou však vlivem povětrnosti dožilé a budou provedeny nově. Jejich vnější vzhled se přitom opět nemění, budou však doplněny o vletové otvory pro netopýry dle podkladů ČESON a z vnitřní strany budou ještě doplněny nylonovými sítěmi proti vletu holubů a jiného ptactva. Za žaluziemi jsou umístěny antény poskytovatele internetu firmy FOFREMNET Solution, s.r.o. a manipulace s nimi stejně jako jejich připojení aj. je třeba řešit výhradně s nimi.

Kamenné prvky v interiéru sestávají zejména z portálů kolem dveří a dalších prvků interiéru jako jsou klopenka apod. Točité schodiště na kůr i do věže (přibližně po úroveň kůru) jsou rovněž kamenné. Schody stejně jako prahy dveří vykazují známky prošlapání, což jen zvyšuje autenticitu památky. Prvky interiéru jsou v poměrně dobrém stavu, restaurátor se soustředí na celkové vyčištění povrchu s lokálním doplněním umělým kamenem.

Podlahy jsou vesměs z dlaždic z Nedvěděckého mramoru, jen v sakristii je dlažba dvoubarevná (černobílá) a podium v hrobce má dlažbu opukovou. Dlaždice jsou různých rozměrů, ze spodní strany jen sekané a jsou přibližné tloušťky 5 – 8 cm, větší bloky v presbytáři snad i silnější. Ve vstupu jsou dlaždice rozměru 33,5 x 33,5 cm, kladené na koso, v lodi kostela rovněž tak 33,5 x 33,5 cm opět na koso, pod lavicemi je dle vyjádření správce kostela jen cihelná dlažba. Po obvodu kostela je navržen větrací kanál pro odvlhčení obvodového zdiva, který bude současně využit i pro nový rozvod elektroinstalací silnoproudé i slaboproudé. Z toho důvodu bude dlažba v dotčené části očíslována a vyzvednuta. Větrací kanál má profil 30 x 30 cm a nahoře je zakryt opět původní dlažbou, která je nad kanálem vynášena pomocí ocelových nerezových profilů. Podle požadavku památkářů se nesmí do dlažby zasahovat a pro správnou funkci větracího kanálu bude po obvodu kostela zaříznuta omítka 20 mm nad podlahou tak, aby vznikla větrací štěrбина. U

vstupu do lodi kostela je několik dlaždic rozpadených a budou nahrazeny nově vyrobenými dlaždicemi z původních kamenných bloků, které má investor k dispozici. Předpokládáme výrobu celkem 5 m² dlažby. Dále je potřeba provést pod podlahou v presbytáři rozvod elektroinstalace, stejně jako k lavicím v lodi, zde bude provedeno vyzdvižení jen jedné, resp. Dvou nebo tří řad dlaždic a po položení chrániček se dlažba uvede do původního stavu. Na jižní straně a v části střední uličky mezi lavicemi je patrné propadení části dlaždic až o 50 mm. Zde budou opět dlaždice vyzdviženy a podsypány pískem a položeny zpět. Zpětné kladení dlaždic bude prováděno do vápenné malty, dlažba je kladená na sraz a nebude nijak spárována. Rozlomené dlaždice v ploše budou přetmeleny jen v místech lomu, zlomené dlaždice, které se vyzdvihují budou i slepeny. Opět předpokládáme takovou opravu v celkové ploše 5 m² dlažby. Smyslem vyrovnaní dlažby je přitom vyloučení různých výšek na styku dvou dlaždic, celá plocha nebude vyrovnána do absolutní roviny, ale zůstane „živá“.

Vnitřní omítky jsou tvořeny světlou omítkou střední zrnitosti a zůstanou většinou zachovány. Vlivem zemní vlhkosti jsou degradovány u podlahy, kde budou osekány podle výšky jejich zavlhnutí, která se po obvodu liší. Podle jejich složení se lze dohadovat, že se jedná o části omítek měněných při poslední opravě kostela v roce 1980. Lze uvažovat s průměrnou výškou osekání 140 cm od podlahy. Jsou však i místa v lodi (např. vedle vstupu do sakristie), kde jsou zachovalé původní omítky až k podlaze a zůstanou zachovány i nadále. Na takových místech bude provedeno jen jejich odsolení pomocí buničitých zábalů. Pro správnou funkci větracího kanálu bude omítka u podlahy zaříznuta ve výšce 20 mm nad podlahou a stěna včetně větracího kanálu bude odspárována a ponechána bez omítky.

V hrobce, která je o cca 1 m pod terénem, jsou omítky zavlhlé až po úroveň paty klenob. Nad tuto úroveň do výšky 1,0 m nad patu klenby budou omítky osekány a provedeny nové. Nově doplňované omítky budou vápenné s přísadou metakaolinu.

Výmalba kostela je provedena jen vápenná a tak bude i obnovena, předpokládá se přitom barva lomená bílá.

Vnější omítky jsou z velké části zachovány původní renesanční, zčásti jsou doplněny nebo přetaženy z barokní přestavby, zčásti jsou pak novodobé. Rozsah jejich výměny stejně jako příprava podkladu původních omítek je řešen v příloze E.6.7 Záměr na restaurování vnějších omítek. Průzkumem byly zjištěny dvě vrstvy renesančních omítek. Na silnější podkladové omítce je nanesená tenká finální štuková omítka (tloušťka 1-3 mm). Pojivem obou vrstev je bílé vzdušné vápno. Jako kamenivo byl v obou vrstvách použitý písek obsahující hlavně silikátové částice (zrna křemene, živců, horninové úlomky případně další siliko-alumináty). Záměrný přídavek mramorové drtě nebo moučky nebyl v analyzovaných omítkových maltách prokázán. Maximální velikost zrn kameniva podkladové omítky nepřekračuje 2 mm (kamenivo 0-2 mm). Ve finální omítkové vrstvě je použité kamenivo jemnozrné s velikostí zrn do 0,5 mm.

Průzkum doporučil po provedených zkouškách použít na zpevnění původních renesančních omítek organokřemičitý konsolidační prostředek, jehož koncentrace a způsob použití budou upřesněny po postavení lešení a zkouškách na místě samém. Soklové partie zasolených omítek budou odsoleny do výšky cca 2,5 m nad soklovou římsou min. 3x zábalem jehož složení bude zkoušeno vč. prokázání účinnosti na kontrolních vzorcích. Po zpevnění a náhradě novodobých doplňků s použitím vápenných omítek s přísadou metakaolinu bude celá plocha fasád přeštukována. Veškeré omítkové plochy budou přeštukovány tenkou vrstvou omítky napodobující strukturou i úpravou povrchu omítku renesanční (následné historické omítky také opakovaly tuto podobu), včetně kletovaného pásu pod korunní římsou lodi. Do čerstvě nanesené omítky bude

proveden ochranný nátěr vápennou kaší bez plniv (spíše lazurnějšího charakteru) a následně bude povrch upraven mírným zakletováním a zamytím. Následné přeštukování bude prováděno šetrně s minimalizací mechanického poškození konzervovaných omítek.

Podrobnější popis postupu restaurování všech fasád je v samostatné příloze E.6.7 Záměr na restaurování vnějších omítek, která je nedílnou součástí této dokumentace a při jejich obnově bude postupováno podle tohoto záměru.

Omítky na hrobce jsou prakticky celé zdegradované a většinou opadané. Budou provedeny nově obdobnou technologií jako na lodi kostela.

Povrchová úprava vnějších omítek bude řešena vápenným nátěrem, na celém objektu kostela bude v barvě lomené bílé a na hrobce v barvě světlého okru. Před prováděním budou pro určení definitivní barevnosti vysazeny vzorky.

Vnější kamenné prvky tvoří výraznou charakteristiku celého objektu, jsou tvořeny bílým Nedvědicským mramorem, který je na svislých plochách dobře zachovalý s povrchem zanešeným nečistotami a flórou různého druhu, plochy vystavené povětrnosti jako např. soklová římsa apod. jsou v horším stavu a nejhůře jsou poškozeny horní plochy opěráků spolu s překrytím atiky na štítu vedle věže. Zde je z minulých oprav zjištěn i cementový tmel ve spárách, který celou situaci jen dále zhoršuje. Pro vnější kamenné prvky platí obecně celkové vyčištění. Po odstranění nevhodných doplňků budou provedeny zábaly hydrogenuhlíčanem amonným $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ v buničině. Zábaly budou provedeny na místech krust, tedy převážně z čela, ostatní povrch bude omyt vodou se saponátem. Dojde k ošetření vhodným biocidem, případně roztokem peroxidu vodíku a čpavkové vody. Na stříškách opěráků i atice bude potřeba prověřit stabilitu a polohu jednotlivých bloků, po jejich stabilizaci a ošetření budou tyto plochy překryty olověným plechem tloušťky 1 mm. Soklová římsa je masivně překryta řasami, mechy a lišejníky. Bez očištění často nelze oddělit doplňky od kamene. Očištění povrchu bude prováděno nejprve tlakovou vodou, poté roztokem peroxidu vodíku a čpavkové vody za pomoci měkkých kartáčů. Tento postup vhodný pro zahubení porostů bude po odstranění cementových doplňků kombinován s aplikací biocidu. Na nutných místech bude použito zábalů k odstranění krust a dále bude plošně povrch omyt vodou. Doplňky hmot budou provedeny na místech, kde chybějící hmota narušuje výraz prvku.

Vnější kamenný sokl bude celý osekán a zbaven dodatečných cementových vysprávek a následně bude přespárován vápennou maltou. Rozsah nutných vysprávek se ukáže až během provádění prací.

Podrobněji je celý postup restaurování kamenných prvků popsán v samostatné zprávě restaurátora, který tvoří přílohu E.6.5 Záměr na restaurování vnějších kamenných prvků.

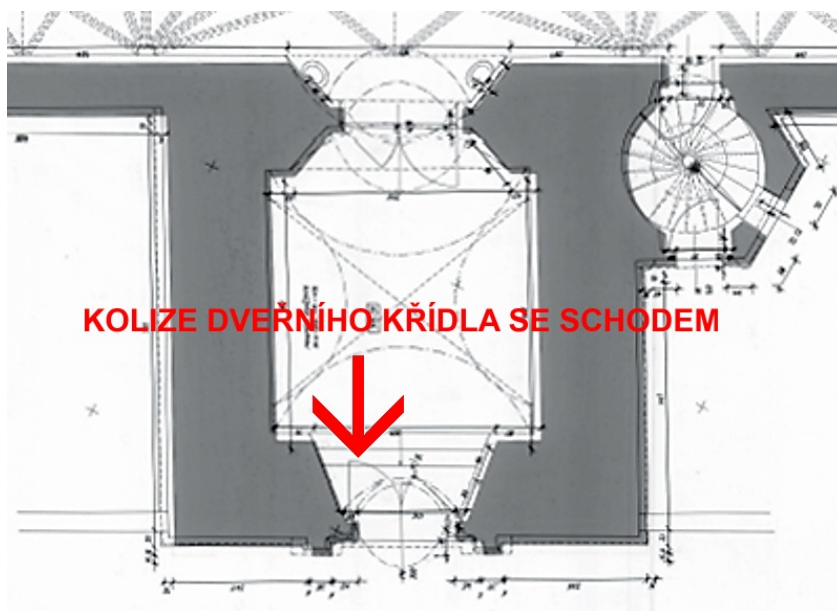
Klempířské výrobky – na plochách střechy lodi kostela, kde je nutné rozebrání krytiny kvůli tesařským opravám bude po jejich dokončení proveden nově měděný plech. Tabule plechu budou falcovány svisle dvojitou stojatou drážkou a vodorovně jednoduchou ležatou drážkou umožňující dostatečnou dilataci jednotlivých formátů plechu. Stejně tak je navržena výměna stávající krytiny z pozinkovaného plechu nad hrobkou za plech měděný se stejným provedením jako na lodi kostela. Dále zde bude proveden kompletně nový okap i svody, které budou ve spodní části z poplastovaného plechu z důvodu možné krádeže.

Okapový chodník bude nově vybudován kolem celého kostela v šířce 80 cm. Bude proveden z plochých rulových kamenů, které se v místě hojně vyskytují. Kameny budou kladeny do pískového lože.

Terénní úpravy spočívají ve snížení části terénu kolem kostela z důvodů odvlhčení objektu – toto je řešeno samostatným rozpočtem. V rámci dokončení stavby předpokládáme úpravu terénu do původního stavu včetně osetí travním semenem.

6. BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ STAVBY

Revitalizací je řešen i bezbariérový přístup do kostela. Vzhledem k dispozici vstupu, kde se vstupní dveře otvírají směrem dovnitř a jsou ještě před otevřením dveřního křídla následovány schody, není možné stavebními úpravami získat bezbariérový přístup. Proto je navržena rolovací rampa, která bude uložena za zpvědnicí, kde je k tomu nově vytvořený prostor oddělený dřevěnými dveřmi a bude se instalovat na vyžádání, pro vstup do hrobky je pak tamtéž umístěn schodolez a hrobka bude přístupná jen s obsluhou. Toto je maximální možné řešení pro danou památku, které bylo konzultováno na NIPI Brno.

Situace v hlavním vstupu

Rolovací rampa bez požadavků na stavební úpravy

Tato část bude zadávána samostatně a není součástí výběrového řízení stavebních prací! Zde je uváděna kvůli splnění podmínek pro stavební povolení.

7. BEZPEČNOST PRÁCE A PROVÁDĚNÍ

Při provádění je třeba dodržovat platné normy ČSN pro jednotlivé druhy prací, jakož i ustanovení IBP a ČBÚ č.324/1990 Sb. o bezpečnosti práce a technických zařízení při stavebních pracích. V případě nejasností nebo nepředpokládaných změn práce přerušit a zavolat projektanta. Během provádění stavebních prací musí být dodržovány ustanovení nařízení vlády č. 591/2006 Sb. O bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích a dále nařízení vlády č. 362/2005 Sb. O bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky. Podrobněji viz též část E.6.4 Plán BOZP.

Doubravník
Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže
Dodatek k realizaci stavby
D.1.1 Architektonicko stavební řešení

Zak. č. 16142

Dodatek technické zprávy

Revize R1 – dopřesnění PD 09/2019

Investor: Římskokatolická farnost Doubravník
Doubravník 34
592 61 DOUBRAVNÍK

Zpracovatel: STABIL s.r.o.
Hlinky 142c
603 00 Brno

Vypracoval: Ing. P. Daniel

V Brně v září 2019

1. ÚVOD

Tento dodatek technické zprávy upřesňuje a vysvětluje postup prací v návaznosti na závazná stanoviska Městského úřadu v Tišnově, Odboru územního plánování, agendu památkové péče.

2. VYSVĚTLENÍ

K závaznému stanovisku č. 13/2017

„Pokud bude zjištěna lokálně menší hloubka založení nežli je navržený větrací kanál, bude upravena hloubka větracího kanálu a provedena změna PD, která bude předložena k novému vyjádření.“

K tomu je třeba poznamenat, že navržená hloubka větracích kanálů je 600, resp. 800 mm a inženýrsko-geologickým průzkumem (příloha E.6.1 vydané projektové dokumentace) byla zjištěna hloubka založení kostela v rozmezí 2,0 – 2,2 m, u hrobky nebyla základová spára v hloubce 2,2 m ještě zastižena a kopání bylo přerušeno. Proto lze důvodně předpokládat, že k ovlivnění základů navrženými větracími kanály nedojde a tato podmínky je jen na stranu bezpečnosti.

Provedená dešťová kanalizace nebude větracím systémem ovlivněna. V koordinační situaci C3 projektové dokumentace (dále jen PD) je tato kanalizace zakreslena, zřejmě nebyla tato situace k žádosti předložena.

Větrací komínky na hrobce jsou v PD vykázány jako výrobek 10/K z měděného plechu s popisem tvaru – „kopie původních komínků“. Střecha hrobky není přístupná, takže bude po snesení komínku třeba provést přeměření a výrobek provést půdorysně stejně a stříšku jehlanovou podle podkladu zaměření stávajícího stavu zpracované Geodézií Brno, n.p. v roce 1974 je komínek rozměrů 800x800 mm výšky 500 mm a takto jej máme i zakreslen a rozpočtován.

K závaznému stanovisku č. 9/2017

„Vlastník zajistí, aby práce spojené s konsolidováním a doplňováním renesančních a barokních omítek byly provedeny držitelem povolení MK ČR...“

Odsekání vnitřních vlhkých omítek bude prováděno v souladu s restaurátorským záměrem – část E.6.8 PD a jeho průběh je přibližně zakreslen v řezech stavební části D.1.1 PD. Toto možná opět nebylo k naší žádosti předloženo pro časovou tíseň a doplněno do PD později. Práce musí být prováděny držitelem povolení MK ČR. Do PD jsme doplnili požadavek na stanovení přesného rozsahu před zahájením prací restaurátorem.

K závaznému stanovisku č. 41/2016

Dlažba po obvodu nebude zařezávána, ale bude ponechána ve stávajících rozměrech. K tomu jsme upravili detail větracího kanálku, který nyní přikládáme

Přesná poloha svodu hromosvodu na věži bude upřesněna na kontrolním dni za účasti DOSS a bude o tom proveden zápis.

Ke svítidlům obecně – byl dopracován návrh svítidel včetně katalogu a předběžného projednání s NPÚ a MÚ Tišnov, na což bylo vydáno nové závazné stanovisko. Všechna

svítidla budou před výběrem předložena dodavatelem k odsouhlasení za účasti DOSS a před jejich finálním výběrem bude provedena požadovaná osvětlovací zkouška.

Prvky EZS a EPS budou v bílé barvě. Zhotovitel je vyvzorkuje a odsouhlasí investor za účasti DOSS.

K závaznému stanovisku č. 39/2017

Upřesnění postupu při statickém zajištění prosedlých klenáků bude provedeno po rozkrytí zdiva u kamenného ostění oken. To bude možné po postavení lešení a hloubkovém průzkumu pozorovaných trhlin. Navrhované řešení v projektu je na stranu bezpečnou a redukování jeho rozsahu bude možné určit po odkrytí, pokud se projeví jako opodstatněné, může být realizováno.

K závaznému stanovisku č. 42/2017

Po lokální demontáži prosedlé dlažby bude přizván archeolog k posouzení nálezové situace, jinak platí postup dle PD.

K závaznému stanovisku č. 8/2017

Záměr na restaurování vitrážových oken byl dopracován včetně návrhu kyvného mechanismu větracího křídla a bylo vydáno nové závazné stanovisko č. 34/2019, jehož podmínky budou respektovány. Pro vedení kabelu k ovládacímu motorku předpokládáme jeho trasu po vodorovné příčli vitráže, povrchově na kamenném ostění okna a vedle okna bude umístěna krabice, kde bude provedeno propojení na přívodní kabel vedený již pod omítkou.

K závaznému stanovisku č. 3/2017

Aktualizace stavu dřeva po rozkrytí krovu bude provedena jak je to obvyklé z důvodu prodlevy mezi zpracováním PD a realizací prací. Tato prodleva však v našem případě není taková, aby bylo možno očekávat výrazné změny oproti PD.